

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (14). Hildegard van Bingen *Tom Zwaenepoel*

Hildegard wordt in 1098 geboren in een adellijk gezin in de omgeving van Mainz. Vanaf haar achtste wordt ze opgevoed door een tante die als kluizenaar leeft in de buurt van het benedictijnenklooster van Disibodenberg. Het benedictijnse levensritme bepaalt haar leven: arbeid, studie, geestelijke lectuur, gebed, gemeenschapsleven en eenzaamheid wisselen elkaar af.

Na de dood van haar tante neemt ze als *magistra* de leiding van de vrouwengemeenschap over (1136). Als dit klooster te klein wordt, sticht Hildegard met medezusters een benedictinesenklooster op de Rupertsberg bij Bingen (1147-1150). Haar beroemdheid leidt tot een heuse toevloed: zieken, adellijken en arme pelgrims vragen haar om raad. Als ook dit klooster te klein blijkt, laat Hildegard in Eibingen een leegstaand augustijnenklooster ombouwen, dat in 1165 onderdak biedt aan dertig zusters. Ze is abdis van beide kloosters en vaart wekelijks tweemaal over de Rijn om haar zusters te bezoeken. Ze sterft in 1179 in haar klooster op de Rupertsberg.

Hildegard geldt als 'de grootste Duitse vrouw'. Die eretitel heeft ze te danken aan haar veelzijdigheid. Ze is naast kloosterlinge, mystica en auteur ook natuurwet-

tenschapster en arts, componiste en dichteres. Haar teksten fascineren door de inhoudelijke rijkdom en veelzijdigheid evenals door de unieke verbinding van theologische, spirituele, kosmologische en natuurkundige kennis. Alles heeft betrekking op elkaar, alles is wederzijds verbonden en in God verenigd. Voor Hildegard is alles een spiegel van goddelijke liefde: hemel en aarde, geloof en natuurkunde, het menselijke leven in al zijn facetten en mogelijkheden. God is terug te vinden in alles: in mensen, in dieren, zelfs in stenen. Wereld en mens stralen als kunstwerk van God.

In het hart van de mens en de wereld ziet Hildegard de eeuwige strijd tussen goed en kwaad. De grens tussen goed en kwaad loopt door het hart van ieder van ons. Als je goed handelt en oog hebt voor waarden als liefde, waarheid, trouw, respect, maathouden, vreugde en hoop, leef je 'gezond'. „De mens die goede dingen tot stand brengt, lijkt op een boomgaard die vol is van de vruchten van goede werken. Hij lijkt op de aarde die met stenen en bomen wordt verstevigd en getooid. De mens zou al zijn daden eerst eens in zijn hart moeten overwegen vooraleer hij ze uitvoert” (*De operatione Dei, Liber divinatorum operum*). Moreel handelen hangt samen

met het zich innerlijk en uiterlijk 'goed voelen', dus ook met de gezondheid.

Als raadgeefster van vorsten, monniken, bisschoppen en pausen heeft Hildegard van Bingen in heel Europa contact met leidinggevende personen uit de politieke en kerkelijke wereld. Zowel adel, clerus als volk spoort ze aan tot bezinning, bekering, boete en persoonlijke beslissingen. Haar brieven getuigen van eerlijke directheid, waarschuwend bezorgdheid en persoonlijk engagement. Ze schrijft wat ze denkt en voelt, wat haar geweten zegt.

In haar hoedanigheid als patrones van de goede raad illustreert Hildegard tot op vandaag hoe wijsheid een zeldzame maar waardevolle bron van gedeeld geluk kan zijn. Wijze raad vinden we bijvoorbeeld in *Ordo virtutum*: „Omdat je de kennis van goed en kwaad in jou hebt en het vermogen hebt om adequaat werkzaam te zijn en te handelen, kun je je door niets verontschuldigen.” „Wie het goede niet doet, wie door anarchie, geweld en willekeur beheerst wordt, maakt zichzelf onvrij en wordt zo slaaf van zijn eigen begeertes.”

In haar literatuur verwoordt Hildegard van Bingen uitdrukkelijk haar verlangen naar een luis-terend hart: de bekwaamheid om

goed en kwaad te onderscheiden en zo het ware recht te bepalen, rechtvaardigheid en vrede te dienen. In de Bijbel verwijst het 'hart' niet alleen naar een lichaamsdeel, maar ook naar het middelpunt van de persoon, naar het geweten. Een 'luisterend hart' staat dus synoniem voor een geweten dat in staat is te luisteren, dat in staat is om het goede van het kwade te onderscheiden.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

27 september, 21.10 uur, Canvas. In *Beeldgeheimen*, documentaires over belangrijke en tot de verbeelding sprekende gebeurtenissen uit de twintigste eeuw, 1963. *De begrafenis van John F. Kennedy*. Bij die dramatische gelegenheid werkten voor het eerst in de geschiedenis de drie grote Amerikaanse zenders samen om tientallen miljoenen kijkers van minuut tot minuut te informeren.

27 september, 23.10 uur, Canvas. In *De uil van Athena*, het nieuwe slot voor Vlaamse en internationale auteursdocumentaires van topkwaliteit, F. Deneyer, over een van de oudste begrafenisonderzoekers van Brussel.

29 september, 20.40 uur, Canvas. *Peace and Love*, aflevering 9 van de BBC-politieserie *George Gently*, waarin oude rot George Gently (Martin Shaw) in de jaren 1960 wordt geconfronteerd met ingrijpende veranderingen in de samenleving en bij de politie. Vandaag met een gastrol voor Warren Clarke, de 'buldogflick' uit die andere onvolprezen politieserie, *Dalziel & Pascoe*.

De vrome kudde

Oecumene *Ingezonden door Paul Haentjes*

Marie meldt zich bij de pastoor:

– Mijn hondje is overleden, mijnheer pastoor. Kunt u de uitvaartdienst doen?

– Marie toch, de Kerk begraaft geen hondjes.

– Tja, mijnheer pastoor, dan zal ik met mijn 500 euro naar de dominee moeten...

– Hola! Waarom heb je niet ineens gezegd dat het om een katholiek hondje gaat?

Oecumene *Ingezonden door Paul Haentjes*

Jan en Linda zijn smoorverliefd, maar trouwen zit er niet in. Jan is namelijk protestant en Linda's katholieke ouders zien zo'n gemengd huwelijk niet zitten. Maar moeder heeft misschien een oplossing:

– Gebruik je overredingskracht, kind. Jan is een verstandige jongen. Vertel hem eens over onze grote Kerk, haar lange geschiedenis, haar verheven leerstellingen en haar moedige martelaren.

Later die avond komt Linda snikkend thuis. Moeder is verbaasd dat haar dochter haar aanstaande niet kon overtuigen.

– Niet kunnen overtuigen? Ik denk dat ik het net te goed deed. Nu wil hij priester worden!

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

vaartuig gedwee		geestelijke	opgooi		kostuum		deel v.e. fornuis	niets uitgezonderd roem
		4	godspraak gewicht					
land in Azië					fris tapkast	5		
serieusheid reis-leider		2				vreemde munt onzes inziens		
				eveneens onder- richt		8		gouden muntstuk
talent	opschud- ding		langlauf- traject kleur	6				honing- drank
						jong dier famielid		
graan- soort doelpunt						schild- knaap neon	1	
					naai- gerei			
	7							
jenever							golfterm	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: **REGENTON**

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---